

**ALMANCAYI TÜRKİYE’DE ÖĞRENİMİŞ OLAN ALMANCA ÖĞRETMEN
ADAYLARININ ALMANCADAKİ "WIE" KELİMESİNİN ANLAMINI
BELİRGİNLEŞTİRME YETERLİK DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BİR
ARAŞTIRMA**

*Sevinç SAKARYA MADEN**
*Selma AKOL***

ÖZET

Bu araştırmada 2010-2011 eğitim-öğretim yılı Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca öğretmenliği lisans programı 4. sınıf öğrencilerine içlerinde "wie" kelimesinin yer aldığı 20 adet Almanca cümle verilmiş ve bu cümleleri Türkçeye çevirerek, "wie" kelimesinin cümlelerdeki görevinin ne olduğunu yazmaları istenmiştir. Çalışma, mezun olmak üzere olan Almanca öğretmen adaylarının Almandaki "wie" kelimesinin anlamını belirginleştirme ve Türkçeye doğru aktarabilme yeterliklerinin ne düzeyde olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

***Anahtar Kelimeler:** Almanca Öğretmen Adayları, "wie" Kelimesi, Semantik Özellikler, Kelimenin Anlamını Belirginleştirme, Çok Anlamlı Almanca Kelimeleri Türkçeye Doğru Aktarabilme Yeterliği.*

**A RESEARCH STUDY ON THE COMPETENCE LEVEL OF THE STUDENTS OF
THE GERMAN LANGUAGE DEPARTMENT WHO HAVE LEARNED GERMAN
LANGUAGE IN TURKEY ABOUT THE WORD SENSE DISAMBIGUATION OF
THE WORD "WIE"**

ABSTRACT

In this study 20 sentences in German language including the word "wie" were given to undergraduate students of Faculty of Education German language Teaching Department at Trakya University for the academic years 2010-2011. The students were asked to translate the sentences into Turkish and to disambiguate the word "wie". The study aims to determine the competence level of the students about disambiguating the meaning of the word "wie" and transforming it into Turkish accurately.

***Key Words:** German Language Teaching Department Teacher Candidates, The Word "wie", Word Sense Disambiguation, The Competence of Transforming German Words Having Multiple Meanings.*

** Arş. Gör., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

Giriş

Türkçede olduğu gibi Almancada da günlük hayatın pek çok yerinde birden çok anlamı olan kelimelerle karşılaşılır. Altıntaş'a (2008) göre Almancayı anadili olarak konuşan bir kimse çoğunlukla "*Bu kelime burada hangi anlamda kullanılmış acaba?*" diye sormadan çoğu zaman kelimenin kullanım yeri ve şekline göre birden çok anlamı olsa bile o kelime ile o bağlamda ifade edilmek istenen anlamı kolayca bulur.

Bu çalışmada Almancayı Türkiye'de öğrenmiş olan ve Almanca öğretmenliği lisans mezunu olduklarında Avrupa Ortak Başvuru Metnine (2001) göre öğreteceği yabancı dili C1 düzeyinde bilmeleri beklenen Almanca öğretmen adaylarının birden fazla anlamı olan Almanca kelimelerin anlamını belirginleştirmede sorun yaşayıp yaşamadıkları araştırılmak istenmiştir. Araştırma her ne kadar kelimelerde çokanlamlı kelimelerin farklı kullanım alanlarına yer verilmiş ise de, dildeki birimlerin ne ölçüde çok yönlü ve birbiriyle nasıl iç içe bağıntılı oldukları ve ne denli değişik görevleri yüklenebildikleri konusunda yeterince bilgi verilmez ve dildeki bu tür birimlerin farklı kullanımları uygulamalı bir biçimde pekiştirilmez ise, aynen bilgisayar programlarının yapmış oldukları çevirilerde olduğu gibi, Türkiye'de Almancayı öğrenen Almanca öğretmen adaylarının da çok anlamlı kelimeleri her zaman kelimenin kullanım yeri ve şekline göre o kelime ile o bağlamda ifade edilmek istenen anlamını kolayca bulamayacakları teoreminden hareketle başlatılmış, "*wie*" kelimesinin yer aldığı cümleler üzerinde yapılan bir uygulama ile Almanca öğretmen adaylarının "*wie*" kelimesinin anlamını belirginleştirme ve Türkçeye aktarma yeterlilik düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu araştırma, uygulamanın sadece "*wie*" kelimesini içeren cümleler üzerinde yapılmış ve denek grubunun Trakya Üniversitesi Almanca öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmış olması nedeniyle daha önce Maden (2009 ve 2011) tarafından gerçekleştirilen karşılaştırmalı dil bilgisi ve Balcı (1993a, 1993b ve 2009), Ozil (1989a, 1989b ve 2003), Erkman (2005) ve Uslu (1996 ve 1998) tarafından yapılan karşılaştırmalı dilbilim araştırmalarından farklılık arz etmektedir.

Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada 18'i kız 2'si erkek olmak üzere 20 son sınıf Almanca öğretmenliği lisans öğrencisine içinde "wie" kelimesinin yer aldığı rastgele seçilmiş 20 adet Almanca cümle verilmiş ve deneklerden bu cümleleri Türkçeye çevirmeleri ve cümle içinde "wie" sözcüğünün görevinin ne olduğunu yazmaları istenmiştir. Daha sonra ilk önce Almanca cümleler tümevarım yöntemi ile çözümlenerek, "wie" kelimesinin cümledeki diğer öğeler ile nasıl bağıntılı olduğu Aksan'ın (1979, s. 36) çalışmaları esas alınarak eşzamanlı bir yöntem ile betimlenmeye çalışılmış ve ardından Almanca cümlelerin Almanca öğretmen adayları tarafından yeterli düzeyde dikkatli okunup, doğru anlaşılıp anlaşılmadığına ve Türkçeye aktarımın doğru yapılıp yapılmadığına bakılmıştır.

Çalışma günümüzde kullanılan kaynaklar ve uygulanan yöntemler ile Almancayı Türkiye'de öğrenen, bir yıl zorunlu Almanca hazırlık ve 4 yıl Almanca öğretmenliği lisans eğitimi almış olan Almanca öğretmen adaylarının "wie" sözcüğünün diğer dilsel öğeler ile nasıl iç içe bağıntılı olduğunu ve Almanca cümlelerde "wie" sözcüğünün ne ölçüde çok yönlü olabileceğini ve buna bağlı olarak ne denli değişik görevleri yüklenbildiğini bilip bilmediklerini ve bu cümleleri Türkçeye ne oranda doğru aktarabildiklerini ortaya koymayı ve çok anlamlı kelimelerin anlamlarının açıklanmasında Almanca öğretmen adaylarının sorunlarla karşılaşmaları durumunda Almanca öğretmeni yetiştirme sürecinde öğretmen adaylarına çok anlamlı bir kelimenin anlamını belirginleştirmek için aynı bağlamda öbür sözcükler ile kurduğu ilişkilere bakmak gerektiğini göstermeyi amaçlamaktadır.

İnceleme

Bu araştırmada ilk önce tek dilli ve Türkçe-Almanca olmak üzere iki dilli sözlükler incelenerek bu kaynaklarda "wie" kelimesinin kullanım alanlarının ne şekilde verildiği irdelenmiş, Almancayı Türkiye'de öğrenmiş olan bir öğretmen adayının günümüzde kullanılan sözlüklerden yararlanarak çok anlamlı kelimeleri içinde buldukları bağlama uygun bir biçimde belirginleştirip belirginleştiremeyeceği tartışılmıştır. Daha sonra içlerinde "wie" kelimesinin yer aldığı 20 adet Almanca cümlelerin Türkçeye çevrilmesinin istenmesiyle Almanca öğretmen adaylarının "wie" kelimesini

ne ölçüde doğru anladıkları ve Türkçeye doğru aktardıkları ölçülmeye çalışılmış, Türkçeye çevrilmiş cümlelerin hangilerinin doğru kabul edilebileceği tartışılarak, Türkçeye aktarımlarda ortaya çıkan hataların kaynağına inilmeye çalışılmıştır.

“Wie” Kelimesinin Kullanım Alanlarına İlişkin Sözlük Bilgileri

Almancadaki “wie” kelimesinin anlamı ve cümlelerdeki görevi Dörthe'nin (1999) ve Steuerwald'ın (1986) Almanca-Türkçe sözlüklerinde çok az sayıda örnek ile açıklanmaya çalışılırken, Wahrig-Burfeind'in (2008) ve Wahrig'in (1980) sözlüklerinde konuya ilişkin sayfalarca izahatların yapıldığı görülmektedir.

Dörthe (1999, s. 444) “PONS” adlı Almancayı yabancı dil olarak temel düzeyde öğrenenlere yönelik hazırlamış olduğu tek dilli sözlükte “wie” kelimesinin ne anlama geldiğini ve bir cümlede görevinin ne olduğunu 3 örnek ile açıklamıştır:

- 1) “Ich habe es wie er gemacht” cümlesinde “wie” kelimesinin karşılaştırmalarda kullanıldığı belirtilmiş,
- 2) “wie”nin “Wie konnte das passieren?” sorusunda olduğu gibi bir şeyin nasıl olabileceğine ilişkin soru cümlelerinde yer alabileceği vurgulanmış,
- 3) “wie” kelimesinin “Wieviel kostet das?” ve “Wie viele Tage sind es noch?” örneklerinde olduğu gibi bir şeyin miktarına yönelik sorularda kullanılabileceği izah edilmiştir.

Oysa Steuerwald'ın (1986, s. 563) “türkisch - deutsches Taschenwörterbuch” adlı sözlüğünde bu kelimeye ilişkin açıklamalara daha geniş yer verilmiş, “wie” kelimesinin “nasıl” ve “ne suretle” soru zarfı olarak kullanılabileceği gibi, “nasıl”, “ne” ve “ne kadar” gibi bağırış ve çağırış cümlelerinde de yer alabileceği belirtilmiş, ancak karşılaştırmalarda “gibi” ve “kadar” anlamına da gelebileceği bilgisi eklenmiştir.

Aynı kaynakta “wie” kelimesinin “(olacağı) zaman”, “iken”, “olunca” ve “olur olmaz” gibi zamanla ilgili kullanım alanlarının da olabileceği vurgulanmıştır. Ancak “wie” kelimesinin “wie auch...” örneğinde olduğu gibi “(her) ne kadar”, “ise de” ve “ne kadar.....olursa olsun” gibi karşıtlık ifade etmesinin de mümkün olabileceği ve bu kullanım alanları dışında “wie” kelimesine “efendim?” veya “ne buyurdunuz?” anlamına gelen “Wie bitte?” gibi cümlelerde de rastlanabileceği, bunun

ötesinde “*wie*” kelimesinin bu kullanım alanlarının da dışında daha farklı görevler üstlenebileceği örnekler ile izah edilmiştir:

“ <i>wie ist es mit....?</i> ”	= ...nasıldır?
“ <i>Wie wäre es mit....?</i> ”	= ...nasıl olur?; ...ne dersiniz?
“ <i>Wie dem auch sein mag....</i> ”	= Ne olursa olsun...
“ <i>Wie geht es Ihnen?</i> ”	= Nasılsınız, efendim?
“ <i>Wie oft...?</i> ”	= Kaç defa...?

Wahrig-Burfeind'in (2008, ss. 1153–1154) “*Wahrig Grosswörterbuch Deutsch als Fremdsprache*” ve Wahrig'in (1986, s. 1433) “*Wahrig Deutsches Wörterbuch*” adlı sözlüklerinde ise “*wie*” kelimesine ilişkin açıklamalar 3 ayrı başlık altında toplanmış, “*wie*” kelimesinin bir soru zarfı olabileceği gibi haykırış veya bağrıslarda da bir görev üstlenebileceği (Wahrig, 1986, s. 1433/I), karşılaştırma cümlelerinde bir bağlaç olabileceği (Wahrig, 1986, s. 1433/II) veya soru cümlelerinde bir şeyin nasıl olduğunu ifade edebileceği belirtilmiş (Wahrig, 1986, s. 1433/III), örnekler ile her birinin alt grupları verilmiştir.

Wahrig adlı sözlükte “*wie*” kelimesinin doğrudan veya dolaylı yöneltilen sorularda (I a) tek başına bir soru zarfı (1), fiiller ile birlikte kullanılan bir soru zarfı (2), sıfatlar ile birlikte kullanılan bir soru zarfı (3), edatlar veya zarflar ile birlikte kullanılan bir soru zarfı (4) olarak bir cümlede yer alabileceği gibi bağrıslar ve haykırışlarda (I b) tek başına kullanılabileceği (5) gibi fiillerden önce (6), sıfatlardan önce (7), edatlardan veya zarflardan önce (8) de gelebileceği belirtilmiştir (bkz. Tablo 1).

Tablo 1: “*wie*” kelimesinin soru zarfı olarak kullanımına ilişkin örnekler (Kaynak: Wahrig, 1986, s. 1433)

I.“ <i>wie</i> ” Kelimesinin Soru Zarfı Olarak Kullanımı	
I.a. Doğrudan veya Dolaylı Soru Cümlelerinde	I.b. Bağrıslarda ve Çağrıslarda
I.a.1. <i>Wie, bitte?</i>	I.b.5. <i>Wirklich? Wie!</i>
I.a.2. <i>Wie gefällt Ihnen das Buch?</i>	I.b.6. <i>Wie habe ich mich gefreut!</i>
I.a.3. <i>Wie alt ist er?</i>	I.b.7. <i>Wie hübsch!</i>
I.a.4. <i>Wie lange dauert es noch?</i>	I.b.8. <i>Wie schade!</i>

Aynı kaynakta “*wie*” kelimesinin bir cümlede bağlaç görevini (II.) üstlenebileceği ve bu bağlaçlara da karşılaştırma (a) veya zamanı (b) ifade eden bir anlam yüklü olabileceği vurgulanmış, karşılaştırma cümlelerinde

yer alan “*wie*” kelimesinin zamirlerden önce (9), isimlerden önce (10), fiiller ile birlikte (11), sıfatlardan önce (12) ve edatlardan veya zarflardan önce (13) gelebileceği bilgisine yer verilmiştir (bkz. Tablo 2).

Tablo 2: “*wie*” sözcüğünün bağlaç olarak kullanımı (Kaynak: Wahrig, 1986, s. 1433)

II. “ <i>wie</i> ” Kelimesinin Bağlaç Olarak Kullanımına İlişkin Örnekler	
Karşılaştırma Cümleleri	Zaman Cümleleri
II.a.9. Das kannst du so gut wie ich.	II.b. Wie ich aus dem Fenster schaue,
II.a.10. Stark wie ein Bär.	sehe ich....
II.a.11. Wie man sagt.	
II.a.12. Der Schrank ist so breit wie hoch.	
II.a.13. Das musst Du anders machen. Wie, denn?	

Her iki kaynakta da bir şeyin nasıl, başka bir deyişle hangi halde veya hangi durumda olduğunu ifade eden cümlelerde de “*wie*” kelimesinin yer alabileceği ve bunun da tamamen farklı bir kullanım alanının olduğu belirtilmiştir (bkz. Tablo 3).

Tablo 3: “*Wie*” kelimesinin tarz cümlelerindeki kullanımına ilişkin örnekler
(Kaynak: Wahrig, 1986, s. 1433)

III. “ <i>Wie</i> ” Kelimesinin Tarz Cümlelerinde Kullanımı
Es kommt nicht nur auf das Was, sondern auch auf das Wie an.

Çeşitli web sayfalarında yer alan myDictionary.de ve SÖZLÜK.NET gibi çevirim içi Almanca sözlüklerde ise “*wie*” kelimesinin Türkçe karşılığının “*nasıl*”, “*ne şekilde*”, “*hangi ölçüde*”, “*ne kadar*”, “*kaç*”, “*öyle*” ve bağlaç olarak ise “*kadar*” ve “*gibi*” olduğu belirtilmiş, örnekler verilmiştir.

Uygulamadan Elde Edilen Bulgular

Örnek Cümle 1: Ein Tag ist so langweilig wie der andere.

“*Ein Tag ist so langweilig wie der andere.*” Almanca cümleyi öğrenciler Türkçeye birbirinden oldukça farklı 10 adet cümle ile çevirmişlerdir. “*Her gün diğerleri gibi sıkıcı*” veya Türkçede alışılmış haliyle “*Her gün sıkıcı*” anlamına gelen bu cümlede öğrenciler “*der andere*” kelimelerini çoğul bir yapı olarak değerlendirmiş, “*die anderen*” kelimeleri ile karıştırarak bunun karşılığında Türkçe cümlede öğrencilerin %80’i

“diğerleri” kelimesini kullanmıştır. Öte yandan Almanca cümlede “çok” kelimesinin karşılığı olmamasına rağmen, Türkçeye “so” kelimesini “çok” olarak çevirmişlerdir. Öğrencilerin %50’si “*Ein Tag ist so langweilig wie der andere.*” cümlesinin bir karşılaştırma cümlesi olduğunu belirtmiş, %45’i “wie” kelimesinin “benzetme edatı” ve %5’i “wie” kelimesinin “edat” olduğunu yazmıştır.

Tablo 4: 1. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 1: Ein Tag ist so langweilig wie der andere.

Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Diğerleri kadar sıkıcı bir gün	%5
Bir gün diğerleri gibi çok sıkıcı	%10
Bugün diğer gün gibi çok sıkıcı	%5
Diğerleri gibi çok sıkıcı bir gün.	%10
Diğer günler gibi çok sıkıcı bir gün.	%10
Bir gün diğerleri gibi sıkıcı.	%10
Diğer günler gibi sıkıcı bir gün.	%5
Bir gün diğerleri gibi sıkıcıdır.	%5
Gün diğerleri gibi çok sıkıcı	%10
Diğerleri gibi sıkıcı bir gün.	%30
Toplam	%100

Örnek Cümle 2: Wie willst du das machen?

Tablo 5: 2. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 2: Wie willst du das machen?

Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Nasıl yapmak istiyorsun?	%25
Bunu yapmayı ne kadar istiyorsun?	%5
Bunu nasıl yapmayı istiyorsun?	%10
Bunu nasıl yapmak istersin?	%40
Nasıl olmasını istersin?	%5
Bunu nasıl yapacaksın?	%5
Bunu yapmayı nasıl istersin?	%5
Sen nasıl yapmak istersin?	%5
Toplam	%100

Bu araştırma kapsamında yapılan uygulamada öğrenciler 2. cümleyi Türkçeye 8 farklı şekilde çevirmişlerdir. Sınıfın yarısına yakını bu cümleyi Türkçeye doğru çevirirken (bkz. c, d, f, h), bazı öğrenciler Türkçe çevirilerine “das” kelimesinin karşılığını eklememiştir (bkz. a, e, h şıkları).

Bazı öğrenciler ise Almanca cümlede vurgu yapılan kelimeleri Türkçe cümlede farklı yerlere yerleştirmişler ve Türkçedeki örneklerde de tıpkı Almanca cümlelerde olduğu gibi aynı vurguyu yapmak için sözdizimi alanına sadık kalınması gerektiğini dikkate almamışlardır (bkz. g şıkkı).

Örnek Cümle 3: Es sieht wie Gold aus.

Tablo 6: 3. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 3: Es sieht wie Gold aus.	
Cümlenin Türkçe Karşılıkları	Oran
Altın gibi görünüyor.	%60
O altın gibi görünüyor.	%5
Altın gibi gözüküyor.	%25
Altın gibi duruyor.	%5
Altındanmış gibi görünüyor.	%5
Toplam	%100

“b” ve “e” şıklarında yer alan Türkçe cümleler Almanca cümlelerin birebir karşılığı değildir. Öğrencilerin % 85’i bu cümledeki “wie” sözcüğünün görevinin ne olduğuna ilişkin soruya, “soru zarfı” cevabını vermişlerdir. Türkçeye “*Altına benziyor*” şeklinde çevrilmesi gereken “*Es sieht wie Gold aus.*” cümlesinin karşılığı olarak yazılan “d” şıkkındaki “*Altın gibi duruyor.*” cümlesi de doğru kabul edilebilir. “b” şıkkında yer alan cümle, Türkçe cümlelerde gizli özne daha yaygın olarak kullanıldığından, alışıl gelmiş bir yapı değildir. Türkçedeki “e” şıkkının doğru olabilmesi için ise, Almandaki cümlelerin “*Es sieht so aus, als ob es Gold wäre*” olması gerekirdi. Türkçeye çevrilmiş olan cümlelerde dikkat çeken diğer bir husus, “*aussehen*” fiilinin karşılığının Türkçede “*görünüyor*” (%70), “*gözüküyor*” (%25) ve “*duruyor*” (%5) fiilleri ile verilmiş olmasıdır. Bir öğrenci ise “*wie Gold*” karşılığında “*altından*” kelimesini kullanmıştır. Bunun böyle olabilmesi için Almanca cümlede “*aus Gold*” edat+isim ikilisinin bir arada verilmiş olması gerekirdi. Sınıfın % 60’ı bu cümledeki “wie” kelimesini “*benzetme edatı*” olarak nitelendirirken, öğrencilerin %40’ı bu kelimenin “*edat*” olduğunu yazmıştır.

Örnek Cümle 4: Wie bitte?

Tablo 7: 4. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 4: Wie bitte?	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Efendim	%30
Efendim, nasıl?	%20
Nasıl?	%5
Efendim, anlamadım	%10
Buyurun	%5
Pardon	%5
Pardon, efendim	%10
Pardon (tekrarlar mısınız?)	%5
Nasıl lütfen?	%10
Toplam	%100

Her ne kadar “*Wie bitte?*” soru cümlesi Wahrig'in (1986, s. 1433) tek dilli sözlüğünde “*Was hast du gesagt?*” ve “*Was haben Sie gesagt?*” soruları ile açıklanmış ise de ve Almanca-Türkçe sözlüklerde bu sorunun karşılığında “*Ne dedin?*” ve “*Ne dediniz?*” yer alıyorsa da, öğrencilerin bu cümleyi 9 ayrı biçimde Türkçeye çevirdiği görülmüştür. Bu cümlelerin farklı bağlamlarda çok farklı anlamlara gelebileceği düşünüldüğünde Türkçede farklı dilsel öğeler ile verilmiş olan cümlelerin çoğunun doğru olduğu sonucu ortaya çıkar. Bunun yanında Türkçede bu durumlarda “*pardon*”, “*nasıl?*” ve “*anlamadım*” gibi kelimeler çok yaygın kullanıldığından, bu cümlelere bu kelimelerin neden eklenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %65'i “*wie*” kelimesinin bu cümlede bir soru zarfı, %15'i bir kalıp, %5'i bir soru kalıbı, %5'i bir zarf olduğunu yazmış, iki öğrenci ise her hangi bir beyanda bulunmamıştır. Bu cümle “*wie*” kelimesinin tek başına kullanıldığı soru zamirlerine bir örnektir (bkz. Tablo 1: I.a.1)

Örnek Cümle 5: Wie schade!

Tablo 8: 5. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 5: Wie Schade!	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Ne yazık! Ne kötü!	%15
Ne yazık	%40
Ne kötü	%10
Ne kötü Allah kahretsin	%10
Yazık	%15
Ne kötü, ne acı	%5
Ne acı	%5
Toplam	%100

Tablo 8'de yer alan örnek cümleler incelediğinde öğrencilerin çoğunun Almandaki “*Wie schade!*” cümlesini Türkçeye doğru çevirdiği, ancak sadece %15'inin haykırış cümlesini bir ünlem işareti ile tamamlamadığı görülmektedir. Cümlelere bakıldığında Türkçede sadece “*Yazık!*” şeklinde verilebilecek olan bu cümleye öğrencilerin kişisel duygularını dile getiren “*Allah kahretsin*” ve “*ne acı*” gibi ifadeleri de ekledikleri görülmüştür. Bu cümlenin Türkçede “*kötü*” kelimesini içermesi için Almandaki cümlelerde “*schrecklich*” veya “*furchtbar*” kelimelerin yer alması gerekirdi (bkz. Tablo 8: a, c, d, f şıkları). Ayrıca Türkçede “*Yazık!*” ifadesi daha yaygın olduğundan illa Almanca cümlede “*wie*” kelimesi var diye Türkçe cümlede de “*ne*” sözcüğünün ısrarla kullanılması öğrencilerin Almandaki dilsel öğelerin birbiriyle ne tür bir ilişki içinde cümlede yer aldığını bilmediğini göstermektedir.

“*wie*” kelimesinin 5. cümledeki görevine ilişkin öğrenci cevaplarına bakıldığında, öğrencilerin çok farklı görüşte olduğu ortaya çıkmıştır. Bu cümlede bağrış ve çağırışlarda zarf veya edat önünde kullanılmış olan soru zamiri “*wie*” öğrencilerin %55'i tarafından zarf, %15'i tarafından kalıp, %10'u tarafından sıfat, %5'i tarafından derecelendirilmiş sıfat, %5'i tarafından soru kalıbı, %5'i tarafından derecelendirme ve %5'i tarafından niteleme sıfatı olarak nitelendirilmiştir.

Örnek Cümle 6: Und wie!

Tablo 9: 6. örnek cümlenin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 6: Und wie!	
Cümlenin Türkçe Karşılıkları	Oran
Nasıl	%20
Ya nasıl	%5
Ve öyle	%10
Nasıl yani	%30
Yine mi	%10
Ve bu kadar-ve böyle-ve budur	%10
Boş	%15
Toplam	%100

“*Hem de nasıl!*” cümlesi ile Türkçede verilmesi gereken “*Und wie!*” cümlesi tablo 9'da yer alan Türkçe cümlelerden de anlaşılacağı gibi hiçbir öğrenci tarafından Türkçeye doğru aktarılmamış, 6 ayrı biçimde çevrilmiş ve 3 öğrenci ise bu cümlenin karşılığını Türkçede verememiştir.

Örnekler, öğrencilerin kelimeleri tek tek ele aldıklarını, anlamlarını Türkçeye birebir çevirmeye çalıştıklarını veya yorum yaptıklarını göstermektedir. Veriler öğrencilerin cümlelerin bir ünlem işareti ile bittiğine dikkat etmediklerini ve bu cümleyi bir soru cümlesi olarak değerlendirdiklerini ortaya koymuştur (bkz. Tablo 9: *a, b ve d* şıkları).

Örnekler 6. cümlede yer alan "*wie*" kelimesinin cümledeki görevinin öğrenciler tarafından çok farklı biçimlerde algılandığını göstermiştir. Öğrencilerin %35'i "*wie*" kelimesinin bu cümledeki görevine ilişkin hiçbir yorumda bulunmazken, %20'si buradaki "*wie*"nin bir kalıp, %15'i zarf, %15'i zamir ve %5'i soru kalıbı olduğunu iddia etmiştir. Sadece iki öğrenci "*Und wie!*" cümlesinde yer alan "*wie*" kelimesinin bir soru zarfı olduğunu bilmiştir.

Örnek Cümle 7: Wie geht's?

Bu cümleyi öğrencilerin %95'i Türkçeye doğru çevirmiştir. Bir öğrenci "*Nasılsınız?*" demekle yanlış yapmıştır. Cümlelerin bu şekilde Türkçeye çevrilebilmesi için Almanca cümlelerin mutlaka "*Wie geht es Ihnen?*" şeklinde olması gerekirdi.

Tablo 10: 7. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 7: Wie geht's?	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Naber?	%10
Nasıl gidiyor?	%30
Nasılsın?	%50
Nasıl gidiyor, nasılsın?	%5
Nasılsınız?	%5
Toplam	%100

Oysa burada "*sen*" diye hitap edilen bir kimseye yönelik bir ifade kullanılmıştır. Öğrencilerin %30'unun yazmış olduğu "*nasıl gidiyor?*" cümlesi kelime kelimesine Türkçeye çevrilmiş olan bir cümledir ve Türkçede bu haliyle de kullanılması nedeniyle bu çevirinin de doğru kabul edilmesini gerektirmektedir. Öğrencilerin %10'u 7. cümle karşılığında Türkçede günlük dilde ya da daha çok gençler arasında kullanılan "*nasılsın*" anlamına gelen "*naber*" cümlesini yazmıştır.

Bu cümlede fiilden önce yer almış olan soru zamiri "*wie*" kelimesinin görevine ilişkin öğrenci görüşleri ise şöyledir: Öğrencilerin %60'ı bu cümlede yer alan "*wie*" kelimesini soru zarfı, %15'i zarf, %5'i soru

kalıbı, %5'i edat, %10'u soru olarak nitelendirmiş, bir öğrenci ise bu cümlede yer alan “wie” kelimesinin işlevine ilişkin her hangi bir yorumda bulunmamıştır.

Örnek Cümle 8: Wie du willst.

Bu cümleyi öğrencilerin %95'i “a” ve “b” (bkz. Tablo 11) şıklarında olduğu gibi Türkçeye doğru çevirmiştir. Bir öğrencinin yazmış olduğu “Nasıl istiyorsun” cümlesi ise Almancada “Wie willst Du es (das)?” cümlesi ile eşdeğer olurdu ki, çevrilmesi istenen cümle bu değildir. “Wie du willst” cümlesinde “wie”nin görevinin ne olduğuna ilişkin soruya alınan cevaplarda ise bir öğrenci bu kelimenin bir karşılaştırma cümlesi olduğunu yazmış, diğer bir öğrenci ise “Wie du willst.” cümlesinin bir soru cümlesi olduğunu belirtmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin %10'u bu kelimeyi bir sıfat, %5'i soru kalıbı, %15'i edat, %35'i zarf, %15'i soru zarfı olarak nitelendirmiş, öğrencilerin %20'si ise bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 11: 8. Örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 8: Wie du willst!	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Nasıl istersen	%90
İstedığın gibi	%5
Nasıl istiyorsun	%5
Toplam	%100

Örnek Cümle 9: Wie heißt das?

Tablo 12: 9. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 9: Wie heißt das?	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Adı ne?	%20
Bunun adı ne?	%20
Onun adı ne?	%15
Bu ne demek?	%10
Adın ne?	%5
Nasıl isimlendiriliyor?	%15
İsmi ne bunun?	%5
Bunun adı ne? Nasıl adlandırılır?	%10
Toplam	%100

Tablo 12'de yer alan Türkçe cümleler incelendiğinde öğrencilerin %70'inin Almancadaki “Wie heißt das?” soru cümlesini Türkçeye doğru

çevirdiği söylenebilir (bkz. Tablo 12 *a, b, f, g, h*). İki öğrencinin yazmış olduğu “*Bu ne demek*” cümlesinin doğru kabul edilebilmesi ancak Almanca cümlelerin “*Was bedeutet das?*” şeklinde olması durumunda mümkündür. “*c*” şikkındaki 3 öğrencinin yazmış olduğu cümlede “*onun*” kelimesi kullanılmıştır. Bir cümlede “*Bunun*” veya “*Onun*” işaret zamirinin kullanımı gösterilen nesnenin yakınlığını başka bir deyişle uzaklığını ifade ettiğinden hangi kelimenin kullanıldığı önem arz etmektedir. Türkçede “*bunun*” derken daha yakında olan bir nesneye işaret edilirken, “*onun*” sözcüğü nesnenin bu cümleyi söyleyen kişiden daha uzakta olduğuna işaret etmektedir. “*Wie heißt das?*” cümlesinde “*wie*” kelimesinin diğer öğeler ile ilgili ilişkisinin ne olduğu sorulduğunda, öğrencilerin %55’i “*wie*” kelimesinin bu cümlede bir soru zarfı, %15’i edat, %10’u soru, %5’i soru kalıbı olduğunu yazmış, üç öğrenci ise bu soruyu cevaplandırmamıştır.

Örnek Cümle 10: Wie immer.

Türkçede “*Her zamanki gibi*” cümlesi ile verilmesi gereken “*Wie immer.*” cümlesi öğrencilerin %95’i tarafından Türkçeye doğru çevrilmiştir. Bir öğrenci “*wie*” kelimesine dikkat etmeden “*immer*” kelimesinin sadece “*sürekli*” anlamını göz önünde bulundurarak çeviriyi yapmıştır. “*wie*” kelimesinin bu cümledeki görevine ilişkin cevaplarda ise sınıfın %20’sinin bu kelimeyi bir benzetme edatı, %55’inin edat, %5’inin zarf olarak nitelendirdiği ortaya çıkmıştır. Elde edilen veriler 4 öğrencinin bu soruyu cevaplandırmadığını göstermiştir.

Tablo 13: 10. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 10: Wie immer.	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Her zamanki gibi	%95
Sürekli	%5
Toplam	%100

Örnek Cümle 11: Wie schön!

Tablo 14’de yer alan ilk 5 Türkçe cümlelerin (*a, b, c, d ve e*) doğru olduğu kabul edilebilir. Ancak bir öğrencinin yazmış olduğu “*Nasıl güzel*” cümlesinde kelime kelimesine çeviri yapıldığı ortaya çıkmıştır. Cümlede yer alan “*wie*” kelimesinin cümledeki görevine ilişkin cevaplar ise şöyledir:

Öğrencilerin %45'i bu cümlede yer alan "wie" kelimesinin bir edat, %10'u bir sıfat, %10'u bir zarf, %5'i bir niteleme sıfatı, %5'i bir benzetme edatı ve %5'i bir derecelendirme olduğunu yazmış, 4 öğrenci ise her hangi bir yorum yapmamıştır.

Tablo 14: 11. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 11: Wie schön!	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Ne güzel	%50
Ay ne kadar güzel	%10
Güzel	%5
Ne kadar güzel	%20
Harika	%10
Nasıl güzel	%5
Toplam	%100

Örnek Cümle 12: Wie früher.

Tablo 15: 12. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 12: Wie früher.	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Ne kadar erken	%30
Önceki gibi	%30
Eskisi gibi	%15
Daha erken gibi	%5
Ne erken	%5
Önceleri gibi	%5
Önceden olduğu gibi	%5
Boş	%5
Toplam	%100

Tablo 15'de "Wie früher." cümlesinin karşılığında yazılan Türkçe cümleler, öğrencilerin büyük bir kısmının sadece "früh" kelimesinin anlamından hareketle Türkçedeki cümlelerde "erken" kelimesini kullanmış olduğunu, burada "früher" kelimesinin diğer bir anlamı olan "önceden" veya "eskiden" anlamını hiç dikkate almadıklarını ve "Eskiden/önceden olduğu gibi" ifadesi yerine çok daha farklı ifadeler yazdıklarını ortaya koymuştur. Öğrencilerin bazıları "früher" kelimesinin karşılığında "erken" kelimesini kullanarak Türkçeye çeviriyi yanlış yapmışlardır (bkz. Tablo 15 a, d, e). Bu cümlede yer alan "wie" sözcüğünün görevine ilişkin değerlendirmelerde ise öğrencilerin %40'ı "wie" kelimesinin bir edat, %25'i bir benzetme edatı, %5'i derecelendirme, %5'i bir soru zarfı ve %5'i bir zarf olduğunu yazmış, %20'si

ise bu soruya herhangi bir cevap vermemiştir.

Örnek Cümle 13: Egal wie.

Tablo 16'da yer alan Türkçe cümleler öğrencilerin yarısından fazlasının sadece "egal" kelimesinin anlamına dikkat ettiğini ve bu cümleyi Türkçeye "fark etmez" olarak çevirdiklerini göstermiştir. Oysa "egal" sözcüğünün "wie" ile birlikte kullanımı Türkçedeki cümlelerin "nasıl olursa olsun" şeklinde verilmesini gerektirir. Ancak Türkçede "Nasıl olursa olsun" cümlesi yerine "fark etmez" ifadesinin de oldukça yaygın bir biçimde kullanılması, bu cümlelerin bu haliyle de doğru kabul edilmesini gerektirmektedir. Elde edilen veriler bu cümlede yer alan "wie" kelimesinin öğrencilerin çoğu tarafından (%45) bir zarf olarak görüldüğünü, ancak öğrencilerin %20'sinin bu sözcüğe soru zarfı, %10'unun edat, %5'inin kalıp, %5'i benzetme edatı dediğini gözler önüne sermiştir. Bu cümledeki "wie" kelimesinin görevini tanımlamayan öğrencilerin oranı ise %15'dir.

Tablo 16: 13. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 13: Egal wie.	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Fark etmez	%50
Fark etmez gibi	%5
Nasıl olursa olsun	%10
Nasıl olursa	%15
Nasıl olursa-nasıl olduğu önemli değil	%10
Boş	%10
Toplam	%100

Örnek Cümle 14: Um wie viel Uhr?

"Um wie viel Uhr?" cümlesinin karşılığında "b" şikkında (bkz. Tablo 17) yazılan "Saat kaçta" cümlesi doğrudur (%80). Ancak "c" şikkında yer alan "Kaç saatte?" cümlesi Almancada "In wieviel Stunden" ve "a" şikkında yer alan "Saat kaç?" cümlesi Almancada "Wieviel Uhr ist es?" veya "Wie spät ist es?" cümleleri ile eşdeğer olduğundan, bu iki şıkta yer alan çeviri cümleleri yanlıştır. 14. cümlede yer alan "wie" sözcüğünün görevi öğrencilerin %45'i tarafından soru zarfı, %15'i tarafından soru sıfatı, %15'i tarafından edat, %5'i tarafından soru kalıbı, %5'i tarafından zarf olarak

nitelendirilmiştir. Bu soruya cevap vermeyen öğrencilerin oranı ise %15'dir.

Tablo 17: 14. Örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 14: Um wie viel Uhr?	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Saat kaç?	%5
Saat kaçta?	%80
Kaç saatte?	%15
Toplam	%100

Örnek Cümle 15: So schnell wie möglich.

Tablo 18: 15. Örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 15: So schnell wie möglich.	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Mümkün olduğu kadar hızlı.	%20
Olabilirdi hızlı.	%5
Olabilecek kadar hızlı.	%5
Mümkün olduğunca hızlı.	%40
Mümkün olabildiğince hızlı.	%5
Mümkün olduğu kadar çabuk.	%15
Mümkün olduğunca çok hızlı.	%5
Toplam	%100

“*So schnell wie möglich*” cümlesinin karşılığında yazılan “*a, b, d, e ve f*” cümlelerinin her birinin doğru kabul edilmesi mümkündür (bkz. Tablo 18). Ancak “*g*” şıkında “*çok*” kelimesi fazladan kullanılmıştır. “*c*” şıkında ise “*Olabilecek kadar hızlı*” denmiştir. Bu ifade Almancadaki cümle ile tam örtüşmemiştir ve “*So schnell wie es möglich sein kann*” cümlesine eşdeğerdir. “*wie*” kelimesinin bu cümledeki görevi için öğrencilerin %50'si edat, %15'i zarf, %10'u benzetme/miktar zarfı, %5'i derecelendirme demiş, %20'si ise bu soruya cevap vermemiştir.

Örnek Cümle 16: Wie auch immer.

16. Almanca cümle (bkz. Tablo 19) “*a*” ve “*c*” şıklarında yer alan Türkçe cümleler ile eşdeğerdir. “*b*” şıkında yer alan “*Sürekli gibi*” ve “*d*” şıkında yer alan “*Yine her zamanki gibi*” cümleleri Almancadaki cümlelerin anlamını birebir karşılamamaktadır. Öğrenciler “*b*” şıkında “*immer*” kelimesinin “*sürekli*” anlamını çeviride esas almış, “*d*” şıkında ise Almancada “*wieder*” kelimesi kullanılmamış olmasına rağmen Türkçede “*yine*” kelimesini ilave etmişlerdir. “*wie*” kelimesinin cümledeki görevi için

öğrencilerin %20'si zarf, %20'si benzetme edatı, %30'u edat, %10'u benzetme, %5'i soru zarfı demiş, %15'i ise konuya ilişkin herhangi bir değerlendirme yapmamıştır.

Tablo 19: 16. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 16: Wie auch immer.	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Her zaman olduğu gibi.	%25
Sürekli gibi.	%5
Her zamanki gibi.	%45
Yine her zamanki gibi.	%20
Boş.	%5
Toplam	%100

Örnek Cümle 17: Wie spät ist es?

Tablo 20: 17. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 17: Wie spät ist es?	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Saat kaç?	%100
Toplam	%100

Tablo 20'de de görüleceği gibi 17. cümleyi sınıfın tamamı Türkçeye doğru çevirmiş, ancak "wie" kelimesinin cümledeki görevi için öğrencilerin %50'si soru zarfı, %10'u soru, %10'u kalıp, %15'i zarf, %5'i soru kalıbı demiştir. İki öğrenci ise bu konuya ilişkin herhangi bir beyanda bulunmamıştır.

Örnek Cümle 18: Wie alt bist du?

Tablo 21: 18. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 18: Wie alt bist du?	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Kaç yaşındasın?	%100
Toplam	%100

18. cümleyi sınıfın tamamı Türkçeye doğru çevirmiştir. "Wie" kelimesinin cümledeki görevine ilişkin açıklamalar ise şöyle: öğrencilerin %60'ı "wie"nin soru zarfı, %10'u zarf, %10'u soru, %5'i soru kalıbı, %5'i soru sıfatı olduğunu belirtmiş, %10'u cevap hanesini boş bırakmıştır.

Örnek Cümle 19: Wie ist die Telefonnummer von dir?

Tablo 22: 19. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 19: Wie ist die Telefonnummer von dir?	
Cümlelerin Türkçe Karşılıkları	Oran
Telefon numaran ne?	%35
Senin telefon numaran kaç?	%5
Senin telefon numaran ne?	%5
Telefonun kaç?	%5
Telefon numaran kaç?	%15
Numaran kaç?	%5
Telefon numaran ne/kaç?	%15
Senin numaran ne?	%5
Senin telefon numaran nasıl?	%10
Toplam	%100

Bu araştırma, Türkçede gizli özne yaygın olarak kullanılmasına rağmen tablo 22'de yer alan Türkçe cümlelerin çoğunda “Senin” iyelik zamirinin kullanıldığını ortaya koymuştur. Bunun öğrencilerin kelime kelimesine çeviri yapmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülebilir. “i” şikkındaki “nasıl” kelimesi de “wie” kelimesinin Almancaya “nasıl” olarak çevrilmesindedir. “f” şikkında ise sadece “numaran” kelimesinin kullanılmış olması, bununla “telefon numarasının” kastedilmiş olduğunu göstermemektedir. 19. cümlede yer alan “wie” kelimesinin cümledeki görevine ilişkin değerlendirmeler ise şöyle: öğrencilerin %65'i “wie”nin bir soru zarfı, %15'i bir zarf, %10'u bir soru, %5'i bir soru kalıbı olduğunu yazmış, bir öğrenci ise “wie”nin işlevine ilişkin her hangi bir görüş bildirmemiştir.

Örnek Cümle 20: Du bist emotional wie deine Mutter.

“Du bist emotional wie deine Mutter.” cümlesini öğrencilerin %85'i Türkçeye doğru çevirmiştir (bkz. Tablo 23: a ve b). “c” şikkında yer alan “so ... wie” kalıbının karşılığında “kadar” kelimesi kullanılmıştır. “d” şikkının doğru sayılabilmesi için ise, “Du bist auch wie deine Mutter emotional” cümlesinde olduğu gibi Türkçedeki “de” ve “da”nın karşılığı olan “auch” kelimesinin yer alması gerekirdi. “e” şikkında ise Almanca cümlede olmadığı halde Türkçe cümlede fazladan “çok” kelimesi kullanılmıştır. 20. cümlede yer alan “wie” kelimesinin cümledeki görevi için öğrencilerin %35'i benzetme edatı, %50'si edat, %5'i karşılaştırma ve diğer

%5'i zarf demiştir. Bir öğrenci ise her hangi bir yorumda bulunmamıştır.

Tablo 23: 20. örnek cümlelerin Türkçeye çevrilmiş örnekleri

Örnek cümle 20: Du bist emotional wie deine Mutter.	
Cümlenin Türkçe Karşılıkları	Oran
Annen gibi duygusalsın.	%80
Sen annen gibi duygusalsın.	%5
Annen kadar duygusalsın.	%5
Sende annen gibi duygusalsın.	%5
Çok duygusalsın annen gibi.	%5
Toplam	%100

Sonuç

Bu araştırmada elde edilen veriler Almancayı Türkiye’de öğrenen, bir yıl zorunlu Almanca hazırlık ve 4 yıl Almanca öğretmenliği lisans eğitimi almış olan Almanca öğretmen adaylarının “*wie*” kelimesinin birden fazla anlamını açıklamada bazı sorunlar yaşadıklarını, her ne kadar sözlüklerde “*wie*” kelimesinin farklı kullanım alanlarına yer verilse de, Türkçe-Almanca sözlüklerde örnek sayısının çok az olduğunu ve tek dilli sözlüklerin anlaşılmasının her zaman kolay olmadığını göstermiştir. Bu nedendir ki, aynen bilgisayar programlarının yapmış oldukları çevirilerde olduğu gibi, Almancayı Türkiye’de öğrenmiş olan Almanca öğretmen adayları da çok anlamlı kelimelerin kullanım yeri ve şekline göre o kelime ile o bağlamda ifade edilmek istenen anlamı her zaman kolayca bulamamaktadır.

Bu uygulama neticesinde elde edilen bulgular Almancayı Türkiye’de öğrenen Almanca öğretmen adaylarının da, tıpkı Almancayı anadili olarak konuşan kişilerde olduğu gibi, çok anlamlı kelimelerin istenen anlamını kolayca bulabilmeleri için Almanca öğretmenliği yetiştirim sürecinde alan derslerinde anlam bilgisi çözümlemesi boyutunu esas alan etkinliklere ağırlık verilmesi gerektiğini göstermiş, özellikle “*Karşılaştırmalı Dil bilgisi*” ve “*Dilbilim*” derslerinde morfem, cümle ve metin bağlamında dilsel göstergelerin anlamsal açıdan sorgulanması ve uygulamalı çalışmalar ile dilsel göstergelerin anlamlarının belirginleştirilmesi yeterliliğinin daha da üst düzeylere çıkarılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Kaynakça

Aksan, D., *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim 1*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, (1979).

Altıntaş E., Sözcük Anlamı Belirginleştirme. Word Sense Disambiguation, *Yapay Zekâ*, (2008, 11 Ağustos), <http://www.yapayzeka.org/modules/wiwimod/index.php?page=Word+Sense+Disambiguation>.

Balcı, T., *Grundzüge der Türkisch-Deutschen Kontrastiven Grammatik*, Adana: Ulusoy Matbaası, (2009).

Balcı, T., *Abriss der Türkisch-Deutschen Kontrastiven Grammatik*, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Yayınları, (1993a).

Balcı, T., ‘‘Kontrastive Analyse deutsch-türkischer Phraseologismen im Bereich ‘Ohr’ bzw. ‘kulak’ und die Möglichkeit ihrer Anwendung in verschiedenen Unterrichtsfächern an den Deutschabteilungen’’, *Germanistik Sempozyumu*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, (1993b).

Erkman, Akerson, F., *Gösterge Bilime Giriş*, İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları, (2005).

Europarat, *Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen lernen, lehren und beurteilen (GER)*, Berlin: Langenscheidt, (2001).

Hecht, D., Schmollinger, A., *PONS Basiswörterbuch. Deutsch als Fremdsprache*, Stuttgart: Klett Verlag, (1999).

Maden Sakarya, S., ‘‘Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmen Adaylarının Almancadaki ‘‘es’’ Kelimesinin Semantik Özelliklerine İlişkin Farkındalık Düzeyleri’’, *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Mart 2011, (<http://www.yalova.edu.tr/ylv1617.aspx>).

Maden Sakarya, S., ‘‘Sprachunsicherheitsgründe Türkischer Deutschlernenden im Gebrauch der Präpositionen im Deutschen’’, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, Aralık 2009, Edirne: Trakya Üniversitesi Matbaası.

Ozil, Ş., Die Rolle der vergleichenden Arbeiten in der Germanistik dargestellt an der Entwicklungsgeschichte der türkischen Germanistik von ihren Anfängen bis 1980, W. B. E. Hess-Lüttich, U. Müller, S. Schmidt & K. Zelewitz (Ed.) *Cross Cultural Communication. Kommunikation und Konflikt – Kulturkonzepte in der interkulturellen Germanistik* (S. 456-478), Frankfurt am Main: Peter Lang, (2009).

Ozil, Ş., ‘‘Die Relativsätze im Deutschen und im Türkischen’’, M.

Gündođdu & C. Ülkü. (Ed.), *Germanistische Untersuchungen aus türkischer Perspektive – Festschrift für Prof. Dr. Vural Ülkü zum 65. Geburtstag* içinde, Aachen: Shaker Verlag, (2003).

Ozil, Ş., *Zu dem Verb 'sein' und seinen Entsprechungen im Türkischen, Dilbilim VIII*, (1989a).

Ozil, Ş., *Almanca ve Türkçede İlgeçler, Bağlam 2*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, (1989b).

Steuerwald, K., *Türkisch-Deutsches Taschenwörterbuch*, München: Langenscheidt, (1980).

Uslu, M., ‘‘Almanca ve Türkçe genitif tamlamaların anlam bilim açısından incelenmesi ve çevirileri üzerine bir çalışma’’, *Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi*, (1998), s. 65.

Uslu, M., ‘‘Almanca bloss ve nur modalpartikelleri ve Türkçe karşılıkları üzerine’’, *Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi*, (1996), s. 41.

Wahrig, B. & Wahrig, R., *Grosswörterbuch Deutsch als Fremdsprache*, München: Cornelsen Verlag, (2008).

Wahrig, G., *Wahrig Deutsches Wörterbuch*, München: Mosaik Verlag, (1980).